

Chemarea

Tinerimei Române

ABONAMENT ANUAL:

Pe un an ..... Lei 200—
Pe un jumătate an ..... Lei 100—
Autorități și instituții ..... Lei 500—
In streinătate dublu.

ANUNȚURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 36

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Cluj, Strada Regina Maria No. 36.
Telefon 7-60.

PERSPECTIVE

Intermitente gesturi de afirmare a forței. Guvernul numai poate face față situației, măcinând rezervele de liniște și răbdare populară, printr'un automatism sterp și prin agresivă ciuntire a libertății.

Guvernării de astăzi s'au transformat în factor constituțional, consimțind a părași puterea numai în cazul când opoziția ar prezenta soluții miraculoase de remediere a crizei. Acest arbitraj ridicol, nu este atât de inofensiv pe cât se pare. Răspunsul prompt a și sosit: opoziția a început atacurile concentrice, care se potentează din zi în zi, polarizând nemulțumirile tuturor cat gorilor sociale. Giuma jocului de a puterea, uzurparea funcțiilor supreme și nesocotirea tradiției politice a țării, tradiție proaspătă și deci cu atât mai puternică, pot la un moment dat provoca răsturnări violente a căror răspundere o pot plăti cu capul acei voiajori pripiti „ai tehnicii politice”. Se guvernează prin acte de un empirism anarhic și dezolant, descoperind din caz în caz, prin insinuări perfide, monarhul, solidificându-l cu erorile regimului și prin aceasta periclind unitatea politică și spirituală a țării, stălmășind principiul continuității în opera de guvernare prin acțiuni fragmentare și de provizorat. Guvernării de astăzi, au fost considerați de toate partidele politice serioase din această țară, ca uzurpatori ai puterii. Atmosfera de provizorat politic a devenit îngrijorătoare, iar așa zisele reforme, simple expediente inoperante, sunt lovite de caducitate din momentul înfăptuirii lor. Reduceri bugetare sângeroase, reforma administrativă prin revenirea la trecutul detestat (chiar de sprijinitorii lui de ieri), politica prețurilor cu scopul de a atenua discrepanța dintre

prețurile produselor industriale și cele agricole, politica de ieftini e a vieții prin reducerea neghioabă a tarifului vamal, toate la un loc, prin lipsa unei serioase convingeri, prin lipsa unei voinți înfăptuitoare, sunt simple jocuri copilărești, lipsite de eficacitatea unor adevărate reforme impuse de circumstanțele critice prin care trece astăzi țara. Exercițiul puterii, fără un scop precis desprins din seva rezultatelor, ci numai ca o afirmare a forței brutale, poate avea astăzi consecințe funeste. Liniștea rurală poartă germeii furtunii. Conducătorii „tehnici” pasc liniștii roadele puterii ca măgarul pe vulcan. Liniște generală și încordare cruntă. Și'n această atmosferă „preve-

lucioasă cum ar numi-o patetic grijuliu Guță Tătărăscu sau revoluționarul domn Lupu, târgoveții met opolei calculează vârstele partidelor politice, scrutează eventualitatea unei dictaturi salvatoare (instrument de dominație în perioadele când neputința guvernărilor este suplinită de afirmarea elementară a forței) savurează cu deliciozitate cancanurile de ultimă oră, transformând arena politică într'un băiciu literar, învesmântat în cascade de vorbe goale.

După agapa bogată la care ați participat generos, n'ar fi vremea s'o tundeți pe la vetrele părăsite în interesul țării, boieri Dumneavoastră, căci perspectivele au început să devină sumbre.

Politica socială a viitorului

(m) Bilanțul politicii sociale germane se încheie cu un șomaj nemaipomenit. Războiul și dictatele păcii numai în parte pot fi făcute responsabile pentru această situație. Politica nimicirii sistematice a capitalului, reparațiunile excesive, neglijarea problemei piețelor interne etc. au cauzat o criză specific germană, care se manifestă și în bilanțul social.

Criza socială se va înrăutăți și mai mult, în mod automat. Căci f. l. ul aplicării politicii sociale în Germania n'a avut în vedere conservarea părții și așa viabilă a populației, ci menajarea artificială a celor economice, culturale și din punct de vedere social slabi. Prin măsuri administrative greșite s'a provocat un nemăcunoscut exod al populației rurale în spre orașe, căreia îi corespunde urbanizarea crescândă, cu toate consecințele grevării fondului de asigurare contra șomajului, a crizei de locuințe tot mai accentuate etc. Pretutindeni există instituții pentru ajutorarea celor „social slabi” (sozial Schwacher); în schimb abea există vre-o instituție pentru înfruntarea celor „social valoroși” (sozial Wertvolle). Procedee de asemenea natură vor apăsa în decursul anilor nivelul mijlociu al populației germane, sau vorbind social politic, tot mai vaste părți ale populației vor deveni coapt pentru asistența socială. Asigurările sociale prin în permanență 800 000 bolnavi integrali. În 1855 la 100 asigurați reveneau 547 zile de boală. Cifra s'a urcat în 1913 la 1250. Această dezvoltare se va accelera, dacă în urma regresului nașterilor și a creșterii longevității mijlocii, va interveni o deplasare considerabilă între contingențele ce plătesc contribuții sociale și cele ce consumă. *Dija peste câțiva ani numărul acelorari vor conta din punct de vedere al alimentării fondurilor de asigurări va scade cu o treime, în vreme ce numărul sex-ganșilor avizați la ajutoare (6% din populația totală a Germaniei) va atinge peste 30—40 ani dublul procentului actual. De pe urma familiilor fără copii sau cu puțini copii va rezulta un spor al reflecțiilor la ajutor, cari altădată au fost susținuți de familiile lor. E deci imperios necesară înregistrarea statistică prin poli-*

tica socială statală a întregii populațiuni. *Deja în vara aceasta tot al șaptelea german beneficia de rentă socială. Cheltuielile sporec, în felul acesta, iar veniturile scad constant. Această evoluție, pe lângă actualul sistem social politic, nu poate fi influențată, nici chiar prin ajutoarele temporare acordate de către Stat, acestea dovedindu-se a nu mai fi eficace.*

O schimbare a sistemului se impune de urgență, căci falsa construcție socială va duce la o tot mai crâncenă proletarizare a păturilor pârtașe la asigurarea socială. *Deja acum cotizațiile sunt atât de mari, încât economisirea și câștigarea de proprietăți au devenit aproape imposibile. În acest sistem își găsește expresie voința marxistă de proletarizare, opusă voinței de a acumula averi.*

Actualul sistem de asigurare socială, care cuprinde 2/3 din populația Germaniei, forțamente va duce la prăbușirea financiară și morală.

Intre conștiință și forțele mecanice sociale

Burghezia, spune un gazetar reacționar, trebuie să facă sacrificii imense pentru a-și salva existența. Căci dacă nu va face aceste sacrificii de bună voie, le va face silit și integral. Criza economică, socială și politică, vizează în ultima etapă conștiința interesele de clasă ale păturii dominante. Va înțelege momentul istoric, va face sacrificiul necesar salvării, nu va înțelege, va pieri.

Numai că noi ne îndoim de această înțelegere, întrucât fenomenele economice în înfruntarea lor fatală, au legile lor care scapă conștiinței noastre. Este acelaș lucru, ca și cum ai preînde omului să influențeze prin conștiința lui legile mecanice care diriguesc mișcarea planetelor.

Universitatea la începutul fiecărui an

Nu vorbim de Universitatea modernă, adică de cea de mâine, ci de cea de astăzi, în care dorm somnul de veci adevăruri eterne, mici experiențe pasagere și energii latente înmormântate de capricii pedagogice tipizate de mințile unor moșnegi obosiți și înăcrâți. Nu ne supărăm cătuș de puțin pentru că Platon a rămas fiacul răstătat al înaltei academii, nici de faptul că mintea spăvăiată a tânărului student este silită să ancoreze pe vremea lui Miron Costin. Sunt anumite prejudecăți aproape organice, care au ajuns la valoarea de legi spirituale, de precepte ale cunoașterii, fără voia noastră și de care de sigur ne vom debarasa încetul cu încetul, tot prin voia noastră. Avem chiar datoria de oameni adevărați și întregi să facem să germineze în sânul Almei Mater feluri noi, înviorătoare de suflete. Dar până la reforma adevărată și reală a Universității moderne a României, să ne ocupăm puțin de situația mizeră a puilului de țaran necăjit care și poartă tinereța pe sub zidurile reci ale Universității neprimitoare pentru dânsul. Desigur că dacă ar fi scrisă cu litere de foc pe frontispiciul Universității formula magică:

Un adevăr incontestabil este o absurditate logică, căci înțelepciunea adevărată este viața cu formele ei infinite; iar mintea nu-i dată omului de natură ca să se substituie cu fleacuri inutile, ci pentru răsfățarea sufletului bătut de viscoalele pasiunii creatoare și mângâiat de liniștea meditației fecunde, atunci Universitatea n'ar deveni un mormânt de iluzii sfărâmate și-ar trăi atâtea mituri binefăcătoare! Dar Universitatea în care intră puilul de țaran necăjit, Universitatea a profesiorilor „pedagogi de rasă”, a manualelor didactice care sunt înapoiă vremei cu 300 de ani, a examenelor de întare și de ieșire din fiecare coridor sumbru, a taxelor exorbitante sau mai exact a odgoanelor legate de gâtul celor săraci, adevărate supraimpozite proletare (Universitatea se hrănește din bugetul general al statului) a aceluși obscurantist Numerus clausus deghizat sau precis formulat, dușmănește astăzi cultura masselor, singura cultură cu adânci temeiuri umane și morale, devenind inaccesibilă pentru dânsule. De ce? Lipsă de fonduri și pe deasupra spaima proletarietului intelectual. Pretextele puerile, răsarite în conștiința stearpă a unor guvernării, care n'au comun cu nația aceasta de plogari decât faptul unei exploatare neomenești. Copii de țărani, care izbutesc să se furișeze discret și modest (vorbesc de marea majoritate a țaranilor săraci) în Universitate, abia ajung să-și încropiască o biată licență și să-și croiască o sensibilitate deslănată de mizerie și chin zadarnic. Procedeele mecanice de deanimalizare universitară sterilizează sufletul de pornirile lui generoase. Universitatea de astăzi, a devenit o oază „spirituală” inaccesibilă vulgului profan. Înalta instituție de „cultură” tinde să devină un soi de biserică modernă, ai cărei preoți vor

(Urmare pe pag. 2-a).

Cercul de studii al „Chemării”.

S'au pus bazele cercului de studii al organizației „Chemarea”, formându-se în acest scop 3 secțiuni: politică, socială și economico-financiară.

Fiecare secțiune a fost însărcinată cu studiarea problemelor practice puse de noile curente ale zilei, cât și cu aspectele ideologice ale curentelor sociale contemporane, munca aceasta de laborator se va nde atât ca informație, cât și ca orientare, astăzi militanșimul politic reclamând imperios noui orientări impuse de ritmul vremii. Prin înființarea acestui cerc de studii s'a realizat o veche dorință a conducerii partidului și a organizației însăși, tinerețului politic încadrat într'un partid, având misiunea colaborării efective la înfăptuirea programului partidului. Principiul de bază al acestui cerc de studii îl formează ideea organizării colective a muncii și a cooperării tuturor, după pregătirea specială și la inclinațiilor fiecăruia. Sinteză ideologică, fixată principiar în programul partidului, se va desăvârși în urma cercetărilor realității ambiante, circumstanțelor concrete ale țării noastre.

Periscop economic

Otrava inflației face tot mai multe victime. Dacă n'ar fi gustat din ea toate popoarele, nu ne-am mira că se mai găsească oameni răzleți, cari vor să soluționeze criza prin „inflație dirijată”. Toată coniectura postbelică a fost o enormă ficțiune. Asta se observă acum, când a sosit ora tuturor seadelor. Mai bine puțină inflație decât curbe de sacrificii și economii dure-roase, oftează unii. Dar otrava inflației nu se cumpără din farmacie cu miligramul. Efectele ei devastatoare nu se pot prevedea, dar se cunosc mai bine în Germania, a cărei avere națională se găsește la nivelul din 1895.

Puterea de cumpărare a banului depinde de raritatea lui. Aurul fiind concentrat în mâinile câtorva națiuni, popoarele lipsite de metalul galben caută *surogate monetare*. S'a emis ideea monedei hârtie cu putere de achiziție constantă, care să fie garantată de America, Franța și Anglia. Lordul d'Abernon preconizează o inflație mondială, pe lângă păstrarea actualilor raporturi între valorile diferitelor monede. Alții cer reducerea generală a acoperirii metalice. Cassel pretinde restrângerea sistematică a cererilor de aur. Unii vor să stabilească un raport între valoarea aurului și numerele indici ale comerțului en gros, un fel de *standard universal*, fără a putea evita mai multe substandarduri. S'a propus controlul producției și al schimburilor de către un „management” central.

Că lira sterlină aur nu este egală cu lira sterlină hârtie s'a evidențiat foarte repede. Devalorizarea lirei a zăpăcit total pe exportatori. Englezii refuzând să primească oferte în dollari sau altă valută streină, exportatorii notează prețurile în lire hârtie, dar binisor peste paritatea aur. Metalele prețioase, după cum am arătat altădată, au urmat cu precizie legile economice, înregistrând un spor de prețuri, care corespunde exact procentului de devalorizare a lirei (20—25%).

Cererile industriei britanice pentru mărirea prețurilor interne și *revenirea la stabilitate*, sunt tot mai insistente. Există pericolul pierderii valorii substanțiale. Nici pentru englezi nu este deci valabilă formula: lira egală cu lira.

Un scriitor francez spunea că economia mondială este un butoi iar Germania gaura lui. Dacă se continuă cu sistemul moratoriilor, tot mai multe țări vor imita exemplul înecării plătilor.

Banca Franței înregistrează o urcare a depunerilor, în intervalul Sept. 1930—Septembrie 1931, dela 91 la 104 miliarde franci, iar a Belgiei dela 15 miliarde 240 mil. la 16 miliarde 275 mil.

Financiarul belgian Max Leo Gerard, vorbind despre planul Franței, arată că *mecanismul creditelor pe termen mijlociu și lung stagnează cu desăvârșire*. Bani s'au stagnat în bănci. Trebuiesc seosi de acolo prin risipirea *re-siguranței și lipsei de încredere*.

Propune colaborarea tuturor țărilor, care dispun de capitaluri și cele ce necesită credite. Posibilitatea aprovizionării cu capitaluri ar fi dată prin înființarea în țările capitaliste bogate a unui *instituit internațional pentru emiteria de obligațiuni* pe 5—10 ani, a căror scontare să fie garantată de Stat.

Fabrica de tractoare din Charchow a fost pusă în funcțiune pe ziua de 1 Oct. a. c. Construirea ei a necesitat 2 ani. Pentru exploatarea ei uzinele din Ucraina i-au pus la dispoziție 3000 muncitori, iar alți 1500 au fost trimiși la Leningrad pentru specializare. Fabrica poate produce 50.000 tractoare anual. La Tscheljabinsk este în curs de construcție cea mai mare uzină de tractoare din Rusia și lume, fiind proiectată pentru o producție anuală de 80.000 tractoare.

După „Financial Post” numărul elevatorilor de țară (silozuri) din Canada s'a ridicat la 5650 corpuri cu o ca-

pacitate de circa 430.000 vagoane, iar al elevatorilor colectoare terminale la 135, reprezentând o capacitate de 630.000 vagoane.

Un elevator modern de țară poate recepționa 5000 busheli într'o zi de 10 ore (iuteala pe oră este de 135 tone), și predă la vagon 1000 busheli (27 tone grâu) în timp de 1 oră.

Costul unui elevator de țară având o capacitate de 35.000 busheli (12.5000 Hl), ar reveni la suma de 15.300 dollari (2.555.100 Lei).

Elevatorul terminal „Grandtunk Pacific” din Fort-William, are o capacitate de 2.070.000 hectolitri, iar „North Western”, de lângă Chicago — cel mai vast din lume — 3.600.000 Hl. Înălțimea ultimului este de 31.50 m. Costul elevatorului „Saskatchewan Pool” din Port-Arthur (Canada), cu o capacitate de 2.480.000 Hl., revine la 4 mil. dollari sau 270 lei de hectolitru.

Densitatea de trafic critic virtual a rețelei C. F. R. este de 6.000.000 tone brute km., pe km. real de linie simplă și 9.000.000 tone brute km., pe km. de linie pentru cale dublă. Aceasta înseamnă că tracțiunea cu aburi, pe lângă acest trafic, este încă rentabilă și numai necesitățile întrecând acest trafic justifică dublarea sau electrificarea liniei ferate. În cazul liniei Brașov—Câmpina, care prezintă mari declivități (rampe de 25‰), soluția dublării, după d. profesor I. S. Gheorghiu, este inferioară electrificării pentru următoarele motive:

a) Ar costa 1 miliard mai mult ca electrificarea.

b) Lucrările vor dura 4—5 ani, pe când electrificarea se va putea face ușor în 2 ani.

c) Capacitatea de trafic prin dublare va spori mai puțin decât de 2 ori, pe când prin electrificare va spori de 3 ori.

Linia ferată Curtea de Argeș—Râmnicul Văleii ar costa 2 miliarde lei, iar durata construcției ar fi de 5 ani.

S'a pus în discuție electrificarea liniilor Câmpina—Brașov—Ghimeș—Petru-Rareș, Simeria—Petrosani—Lupeni și dublarea liniilor Ploești—Câmpina.

Mosaic economic medieval

Salariile calfelor erau foarte mari. Spre exemplu un zidar primea în claustrul Kloster-Neuberg (Austria) vara 20, iarna 16 denari pe zi. Funtul de carne de bou costa în acele timpuri 3 denari.

În Măiența calfele de zidar mai primeau 5 Groschen „Badegeld” (bani pentru baie), atunci când un „Schefel” întreg de grâu costa 6 Groschen și 4 Pfennige

Johannes Butzbach povestește în cartea sa „Wanderbüchlein aus Böhmen”, că poporul rareori avea la prânz sau la cină mai puțin de 4 pleșe. Vara se mai mâncău: dimineața găluște cu ouă coapte în unt și brânză, iar înainte de cină (Vesperbrot) și de cină: brânză, pâine și lapte.

Principii Ernst și Albert ai Saxoniei au editat în 1482 un regulament de felul cum să trăiască calfele de pe acele timpuri. Muncitorul primea săptămânal pe lângă mâncare 9 Groschen noi, iar fără mâncare 16 Groschen. În privința alimentației se ordonă: Muncitorii să primească la amiazi și seara numai patru mâncări; în zile cu carne: una supă, 2 feluri de carne și legume în zi de Vineri o supă, o mâncare, pești proaspeți și conservați, și două garnituri de verdețuri; în zi de post: cinci mâncări, două feluri de pește și două feluri de legume (Zugemüse) și peste aceasta 18 Groschen; zilelor simpli se vor plăti 14 Groschen, iar dacă aceștia se îngrășesc singuri de mâncare vor primi: zidarii calificați nu peste 27 Groschen, iar cei „ordinari” 23 Groschen.

Parlamentarism britanic

Guvernul național englez, care a obținut zdrobire majorității în recente alegeri generale s'a prezentat în fața corpului electoral obosit de deziluzii laburiste, și-a îndeplinit formalitatea electorală, pentru a întări prin asentimentul prealabil popular, toate măsurile dictate de circumstanțele critice în care se găsește imperiul. Guvernul va lua măsurile ce le crede de cuviință, aceasta-i formula. În alți termeni guvernul va face ce va vrea cu corpul Angliei înțepenite în tradiție. Va întări osatura burocrației sclerozate și devotate minorității fericite. Suntem convinși că dacă conservatorii, s'ar fi prezentat în alegeri cu formula destăinării „temporare” a tradiționalului parlament englez penruică altfel: nu s'ar fi putut stabili lira, asana finanțele publice, înviora economia națională și soluționa tragica chestie a șomajului ar fi obținut zdrobire majorității de voturi. Parlamentul englez se poate caracteriza astăzi prin celebra formulă a unui mare scriitor latin, în care definiția consularul pe vremea imperiului: el este „inanis umbra et sine honore nomen”.

De ce au fost înfrânți laburistii, spun democrații ortodoxi și libertari, în Anglia votului universal și a alegerilor libere?

Să răspundem noi: democrația libertară și-a epuizat conținutul nemai având gradul de eficacitate de odinioară. Numai interesează formele politice, și forțele sociale-economice, care încep să se răzbuie în contra formelor goale. De ce au triumfat conservatorii? Pentru că burghezia engleză, conștientă de puterea ei dominatoare, consideră formele vieții politice democratice, drept simple jocuri puerile, bune de întrebuințat atunci când nu comportă riscuri. Sindicatul uvrier englez a fost redus la rolul de oficiu de stare civilă al pauperilor, servind date din când în când alarmante, burocrației parazitare a statului britanic. Socialismul englez, a descărcat fucet dar sigur acest sindicat muncitoresc de conținutul său revoluționar, iar astăzi trage consecințele practic-politice ale acțiunii sale. De aceea discursurile d. lui Henderson au sunat a gol, iar muncitorul englez tras pe sfoară a luat calea resemnării. La apelul quasi-revoluționar scâncit de laburist n'au răspuns decât flămânzii a căror masă este insignifiantă, față de marea majoritate a poporului activ și imperialist. — Anglia, prin conștiința ei civică, este astăzi o mare masă conservatoare în care se topesc toate forțele ei politice: conservatorism, liberalism și laburism. Cauzele acestui proces de vastă

uniformizare și nivelare „politică” se cunosc. Până când conștiința proletariatului englez își va găsi făgașul ei firesc, iar sindicatul uvrier își va relua funcțiunea sa social-politică de nucleu organizat revoluționar, până atunci fiascul teledemocratice libertare, vor întona serenade electorale, care să motiveze din când în când manevrele de suprafață ale politicii englezești a cărei țintă se fixează în momentul de față în formula: conservarea imperiului și a formelor lui de viață social-economică tradițională, indiferent de formele politice experimentate și mai ales de cele democratice parlamentare.

În loc de o lentă adaptare la forme noi de viață umană asistăm la o revenire bruscă la formele implacabile ale trecutului. Încercarea de adaptare a capitalismului la formele vieții socialiste, a dus, cum era firesc la un haos care tindea să epuizeze toate resorturile de rezistență ale societății întregi. Creația hibridă a laburismului a adus societatea engleză într'o situație din care nu mai exista altă posibilitate de ieșire, — decât triumful reacționarismului. Ce au comun cu parlamentarismul descendenții fericiti ai posesorilor de parcuri fantastice și de latifundii fără hotare? Nimic în afară de obligativitatea unui uz perimat. Felul cum fostul parlament quasi-muncitoresc și-a făcut datoria se încadrează perfect, în caracterizarea lui Keyserling din celebrul său jurnal de voiaj: „Robert de Jouvenel a arătat (la République des camarades) că în Franța de astăzi, parlamentul nu rezintă în nici un fel poporul, ci din contră constituie un organism complet autonom care trăiește în el parazit, un organism ale cărui părți depind absolut unele de altele și în consecință sunt obligate în primul rând de a se menaja mutual și nu ajung decât în mod excepțional să se gândească la binele statului în general”. (Noi am spune mai corect: la binele societății, intru cât Statul n'are nevoie de asistență parlamentară. H. de Keyserling: Journal de voyage d'un philosophe). Rezultatul alegerilor generale din Anglia, furnizează noi temeuri experimentale doctrinarilor politici reacționari. Este singurul rezultat palpabil, scrutinul popular englez neavând o altă semnificație și necomportând nici un alt fel de interpretare. Că triumful burgheziei engleze se poate considera ca un triumf al burgheziei mondiale, nu se poate susține cu seriozitate. Bastionul de rezistență al burgheziei îl formează tot Europa continentală. Ea va decide soarta configurației sociale-politice viitoare a lumii, nu Anglia.

Universitatea la începutul fiecărui an

(Continuare din pag. 1-a).

oficia numai pentru protipendada plutocratică a țării. Tinde! Dar mai sunt din fericire și alte soiuri de oameni în țara aceasta, care poartă în suflet proiectele Universității de mâine, a Universității tuturor, și-ale căror suflute vor iradia lumină pentru mințile celor necăjiți. Voința lor va deveni ca prin farmec voința celor mulți. Până atunci, nu putem face nimic pentru copiii celor mulți și săraci. Totuși nu trebuie să pierdem speranțele în noii difuzori de lumină vie. Ign.

Cetiți și plățiți „CHEMAREA”

mult. Prosperitatea a ajuns în plin declin. Biserica n'a reușit cu interdicția cametei Zwingli, Luther și contemporanilor lor, eccl. nominalistul Sebastian Frank, s'au ridicat cu vehemență împotriva dobânzilor și a spoliațiunii cămătarilor.

„Freiwirtschaftliche Zeitung” se plânge că și astăzi întrebuințăm monedele cântărite, introduse Mykenam combinate cu bancnotele inventate de chinezi când s'ar putea introduce vechea și buna monedă gotică purul instrument de schimb, în locul mijlocului de tezaur greco-roman.

Sistemul electoral sovietic

Educația intelectuală la noi

Vax, la capitolul educației și învățământului din România.

Infantilism metafizic și istoric. Teologie dogmatică. Nici un efort curajos pentru sfărâmarea în tândări a șandramalei inutile, care este școala noastră contimporană. Puiul de român este năucit sistematic și ros de mizerie endemică. Finanțarea acestei vaste întreprinderi obștești, dar nelucrative? Vezi bugetul ministerului instrucțiunii cel mai năpăstuit dintre toate. Analfabetismul mișună în satele sărăcite de criză și lăsate pradă celei mai anarhice și mai primitive producții. Cooperatismul? Iluzii asociaționiste, militate de câțiva utopiști întârziați. Cităm, pentru prietenii noștri, aleși și buni, un pasagiu privitor la rostul culturii maselor, din Lunatchasky, comisar al poporului în Rusia sovietică, care răsfinge o concepție robustă asupra educației intelectuale, la un popor în vulcanică frământare: „Instrucția politică a maselor populare devine indispensabilă pentru apărarea victorioasă a țării; dar aceasta instrucție, într-o țară analfabetă este extrem de dificilă. Se face apel la popor pentru flota aeriană și chimică! Dar aceasta cere pregătire profesională, care nu se poate îndeplini fără instrucție generală.

Un popor ignorant, va fi învins în mod inevitabil, dacă el vrea să se măsoare cu aceia care sunt bine instruiți. Este deci evident, că fără instrucția generală a întregii mase, U. R. S. S. nu va putea soluționa convenabil chestia militară... De aceea, fiecare învățător, fie că lucrează cu adulții, fie că lucrează cu copii, îndeplinește o muncă foarte importantă și participă la apărarea ea și soldatul roșu. (Problemele instrucției publice în Rusia Sovietică) (citată de I. Gabrea, în Invăț. în Rusia Sovietică). Și-acum boieri D-voastră lăsați școlile primare și cele secundare în sarcina bugetelor comunale și județene.

citeri având drept la 1 delegat pentru fiecare 60 de voturi vor alege 2750 delegați, în total 4000 delegați, Trecându-se la alegerea sovietilor din cele două grupe au drept să trimită direct în Provincie pentru fiecare 2500 voturi câte un reprezentat, adică 66 delegați pe câtă vreme țărani nu mai au acest drept Cei 4000 delegați ai Districtului au însă dreptul ca în baza unei reprezentări proporționale să trimită în Provincie câte 1 delegat pentru 12500 voturi, adică un număr de 43 delegați dintre cari 14 sunt țărani, iar restul de 29 sunt muncitori. În felul acesta în Sovietul provincial numărul țărănilor e de 14, iar al muncitorilor de 95.

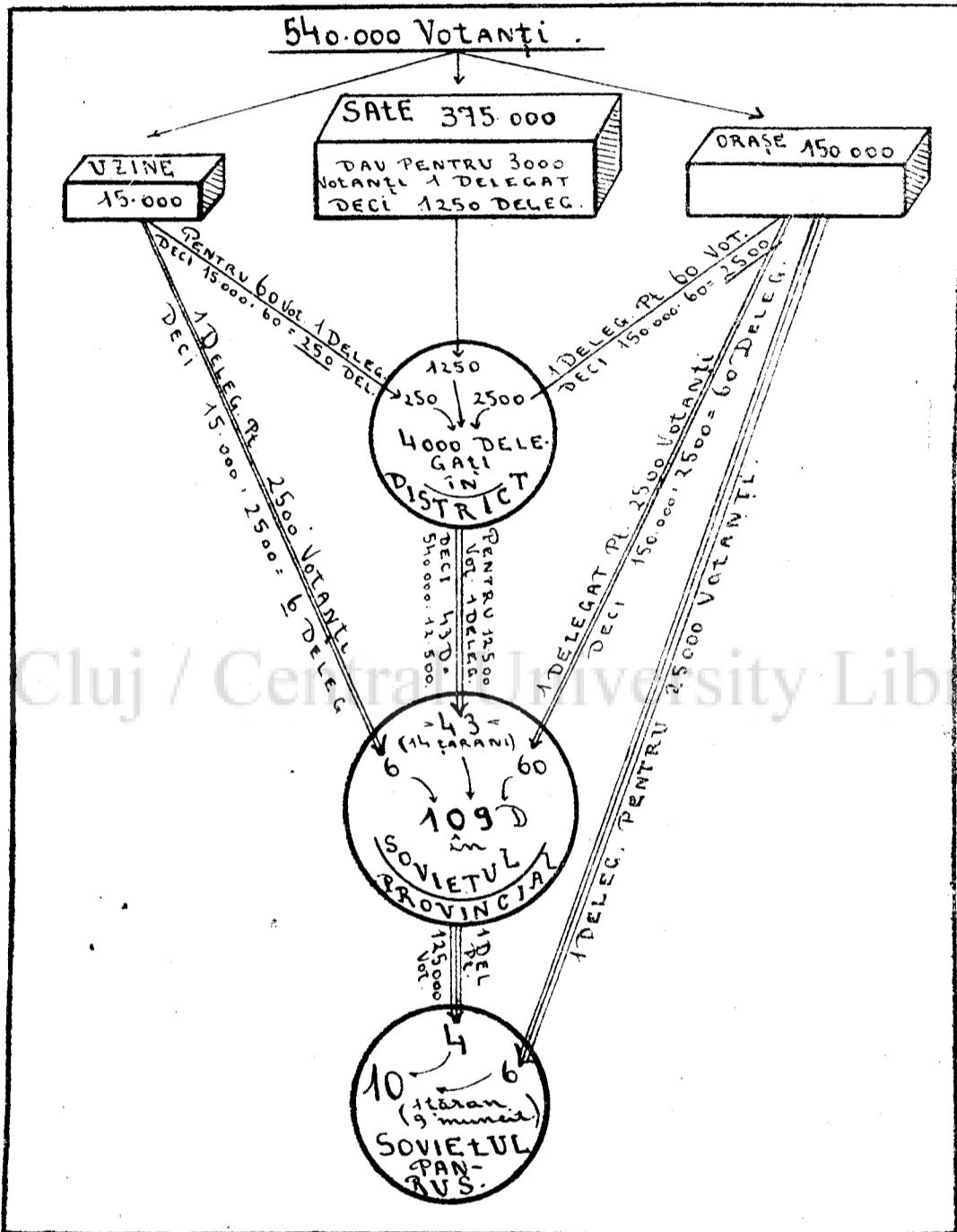
Trecându-se la alegerea sovietilor pentru Congresul Pan rus dela Moscova grupul de muncitori extra muros nu mai are dreptul să trimită direct nici un reprezentat. Muncitorii dela orașe aleg încă câte 1 reprezentat pentru fiecare 25000 votanți, adică un total de 6 delegați. Provincia are însă dreptul la o nouă alegere proporțională indirectă și anume câte un delegat pentru 125000, adică 4 delegați. În cazul cel mai bun din acești 4 delegați ai provinciei în sovietul central 1 poate fi țărân, iar ceilalți 3 sunt muncitori. În felul acesta, în cazul examinat, dintr'un număr de 540000 votanți, dintre cari 165000 erau muncitori, iar 375000 erau țărani, în District au fost aleși 2750 muncitori și 1250 țărani, în Sovietul Provincial 95 muncitori și 14 țărani, iar în Sovietul pan rus 9 muncitori și 1 țărân.

Lupta de clasă care stă la baza acestui sistem electoral e evidentă. Ea a fost însă necesară pentru consolidarea noului regim și pentru triumful partidului comunist și a liniilor lui generale. Diabolică în construcție legea sovietică electorală are un mare merit: e aplicată la lumina zilei. Deaceia cei cari vor citi acest articol nu trebuie să se revolte deloc. Cine are puterea abuzează de ea! Oare la noi alegerile nu s'au făcut pe baza unei legi condide dar prin cele mai machiavelice mijloace posibile? Să fim sinceri cu noi și obiectivi cu alții! E calea cea mai bună de-a găsi cărăruia adevărului.

Corneliu Albu.

Votul este obligatoriu. Ținând însă seamă că Statul se bazează pe ideea luptei de clasă, Sovietul s'a îngrijit de redactarea unui regulament atotcuprinzător al procedurii. Astfel nu au drept nici de a alege, nici de a fi aleși acei cari lucrează ca muncitori salariați în întreprinderi particulare, aceia cari au asupra lor cupoane de rentă țaristă, aceia cari fac sau au făcut comerț pe cont propriu, aceia cari sunt sau au fost stăpânii vre-unui cult, etc., etc. Totul e numai al muncitorilor celor mulți și săraci cari au aderat la „liniile generale ale partidului“. Pentru aceștia votul e obligatoriu „Nici unul din ai noștri — spune „Izvestia“ — nu are dreptul de a se desinteresa de campania electorală“. Cel mai pretutit organ de propagandă e în acest sens școala. „Comisariatul poporului dispune de numeroși învățători și elevi cari toți trebuie puși în serviciul campaniei electorale. Ei tre-

Trotzky, precum și oportuniștii moderați sunt socotiți ca comuniști, dar sunt desarmați și înlăturați din posturile de conducere. Printre aceștia se numără însuși Trotzky, Rykov, Racovszky etc. Propaganda ce se face în aceste Reuniuni, sub supravegherea comisiunii, e o apologie a regimului. Se demonstrează mai ales, cu date și cifre, progresul realizat în ultimul deceniu și se discută comparativ standardul de viață al țaranului și în special al muncitorului din cele două Rusii: țaristă și sovietică. După demonstrare urmează Samocritica în cari fiecare face pe contul lui critică, dar o astfel de critică în ca e nu se poate ataca niciodată „liniile generale“. În felul acesta — spune „Izvestia“ — alegerile trebuie să deie țării sovietice plini de ideile lui Lenin, adică sovietici unde nu trebuie să intre nici comuniști de stânga, și mai ales nici kulakii sau nepmanii, dușmanii clasei proletare. So-

buie să împartă manifeste și programe, să lipească afișe și să convoace pe cetățeni în Uniuni electorale. Aceste uniuni, puse sub controlul unei comisiuni formată din: doi membri ai comitetului executiv, un membru al sindicatelor roșii profesionale, un membru din tineretul leninist, trei muncitori comuniști, un reprezentant al minorităților naționale comuniste și o reprezentantă al femeilor comuniste, are de scop de a lămuri pe muncitori asupra problemelor ce se pun proletariatului rusesc și de a le expune liniile generale ale partidului cari în anul curent s'au rezumat în următoarele: planul quinquenal, revoluția mondială, intervențiile streine și mai ales lupta de clasă. Cel care ar îndrăzni să critice „liniile generale“ acela își rostește singur sentința: „dușman al clasei predominante“, aceștia sunt în special Kulakii „țărani individualiști cari vreau să se îmbogățească pe cont propriu“ și Nepmanii (dela N. E. P. „noua politică economică“, termen lansat de Lenin și scos din uz de Stalin) cari nu erau altceva decât comercianți și industriași tolerați de N. E. P. Aceștia sunt dușmanii cei mai periculoși și deci cei mai privați de drepturi. Cei cari tind prea spre stânga și cari sunt oamenii exilațiului

vietele trebuie constituite cu astfel de oameni cari înțeleg iniile, faimoasele linii generale ale partidului“.

Aceste spuse se trece la alegerile generale. Având însă în vedere că Rusia sovietică dispune încă de o masă numeroasă nu numai de Kulaki ci și de țărani cari au aderat la noul regim dar cari totuși sunt o povară pentru muncitori „singurii proletari veritabili“ a trebuit să se ia măsuri pentruca muncitorii să nu fie striviți sub propriul lor regim de forță brutală a maselor țărănești. Pentru a înțelege acest lucru reproducem, după Pierre Bruneau, alăturata schemă care va lămuri pe deplin spusele noastre. Să ne închipuim deci o Provincie care are un număr de 540.000 votanți dintre cari 375000 votanți sunt țărani dela sate (kulaki sau chiar și aderenți la noul regim) 150000 muncitori cari locuiesc în orașe și 15000 muncitori extra muros cari pot fi sau muncitori industriali sau de aceia cari lucrează în fabricile de pâine (kolhoz) deci în total de 165000 muncitori și 375000 țărani cari urmează să aleagă reprezentanți în District, Provincie și în Sovietul Central. Procedându-se la prima alegere țărani având drept la 1 reprezentat pentru 300 votanți, aleg 1250 delegați pe câtă vreme cei 165000 mun-

subiectiv votul, pentru cei ce au drep-la el, e un mijloc de exprimare, o vingere într'un anumit timp pentru o de fapte politice mai dinainte deter-nate; obiectiv, votul e un seismograf, ce indică aspirațiile mulțimii și cari se categoric realizează. Așa cel puțin sunt îndreptățiți să judecăm dacă ținem ma de democratismul teoretic sau de tantismul Declarației drepturilor omului, cat până la poezie.

Realitățile de pretutindeni ne-a demon-strat însă că până acum democrația a fost yodiată mai înainte de a fi fost desă-șită în creație. În locul „unsului lui maezeu“ al celui care „stăpânește prin a celui de sus“ în locul celui Tisa-nes modern, care cristalizează raportul tre stăpân și slugă în formula „moi, suis l'État“ și care aproape peste tot rebuit să lapede purpura spre a lua egul pribegiei, urmărit de biestemele porului său, au apărut alți antreprenori multumilor mai lacomi, mai despoți, opturi ridicate dela periferie, Cleoni hitoși, setoși de glorie și de bani cari muls dobitocul democratic până la rge. Votul restrâns sau universal, prin și bun plac s'a dovedit o inutilitate. Pildutoare ar rămânea, pentru istol- ul sociolog de mâine, alegerile bur- eziei române dintre anii 1923—1928 în i — deși legea prevede categoric o a- ndă de 500 lei pentru aceia cari ar uza să-și deie votul — sate întregi au t declarate contaminate în chiar ajunul gerilor, sau în cel mai bun caz votanții fost obligați la prestație în natură către mună ori stat, pe motivul că „omul nu fi de-al regimului“. Alegerile de cabi- t executate de jandarm, sunt un indiciu țară a bunului plac. În locul unui ase- nea ipocrizii, în locul prafului de șme- treală presărat în ochii celor mulți, pre- am un sistem de alegeri sincer, fie și mai în folosul unei singure clase so- le cu condiția ca acea clasă să fie ener- gică, progresistă ca ideologie politico so- cială și creatoare, capabilă să despice ca viitorului, fără nici o considerație de prejudecățile trecutului.

în cadrul acestui articol nu voim să em nici apologia democrației inte- lele nici să arătăm dedesupturile mur- re ale vieții politice așa cum a fost svelită de Max Nordau în lucrarea „Min- imle convenționale ale civilizației mo- dne“. Mânați numai de dorul de-a in- ima, pentru a nu ne găsi la moment nepregătiți, acuma ca și altădată, ne aduim să înfășăm cititorilor noștri rea- ții din imediata noastră apropiere, rea- ții cari se cer știute dar despre cari vernele noastre, guverne de ștruți, le glijează de dragul unor platonisme po- ice cari pot să ne fie fatale. Spre pildă suficient ca un general fără trupe, ur- at de câțiva desechilibrați în haine mi- are, să se revolte undeva în Jamaica eu în Chili și presa burgheză europeană ocote, amplifică și denaturează inven- nd, ca și când acesta ar avea vre-o trecare importantă. În schimb probleme grave, grave prin existența lor și mai cu amă prin deslegarea ce li se dă de- o idă dincolo de Nistru, se cocoleșesc în formațiile sarbede ale agențiilor de presă, pt pentru care „Rador“ în special me- a o frumoasă și strălucitoare decorație.

Ultimele alegeri generale au avut loc Rusia Sovietică în primăvara anului rent. La deschiderea scrutinului s'a con- atat că au votat 95%, dintre electorii scriși, numărul mandatelor repartizân- se astfel 66%, pentru comuniști și 34% pentru cei „fără partid“. Dat fiind ptul că aceste alegeri, spre deosebire de i cari altele de pe continent, cari se con- amă maximum în 48 ore, durează 4 luni cotin necesar a reda aci întregul sistem electoral sovietic. Din punct de vedere electoral Rusia sovietică se împarte în următoarele unități: comune rurale, orașe, district, Oblost (provincie) și Sovietul pan rus, cu reședința în Moscova. Alege- re în sate s'au făcut în Decembrie 1930, cele din orașe în Ianuarie 1931, cele din district și Oblast în Februarie, iar cele e Sovietului central abia în Martie a. c.

BULETIN EXTERN

Alegerile din Anglia. Evenimentul n'a întrecut așteptările noastre. Orice am serios, obișnuit cătuși de puțin cu analiza fenomenelor social-economice și a corodimentelor lor politice nu poate trage concluzii pentru un viitor îndepărtat, din rezultatul electoral din 27 Octombrie. Vorbim de viitorul social-economic și politic al Angliei, la construirea căruia nu vor colabora nici conservatorii, nici liberalii, nici laburiștii și scrutând mai bine realitățile, nici chiar obositul și imperialistul popor britanic. *Occidentul European și-a înfărcat de mult spiritul creator de progres, iar țâța reformelor oricât ar mulge-o MacDonald și Henderzonii, nu ne va mai putea oferi decât apa chioară a „tradiției, ordinii, disciplinei de fier a puterii de stat și a intereselor patronale”* etc. Desigur că occidentul european, concretizat în minoritatea conducătorilor lui politici și spirituali, este purtătorul consacrat al unui „obraz” progresist, silit de mulțori să roșiască, când este vorba de reforme mai mult sau mai puțin radicale, care să înglobeze și realizeze tendințele momentului de față. Dar în lupta dintre obraz (demnități) și interesele clicilor patronale diverse înfășurate în catifelata idee națională a triumfat „ideii naționale”. Anglia (și cu ea întreg occidentul european), nu-și mai face un titlu de glorie din a fi purtătoarea de cuvânt a progresului și de a mai reprezenta ca și în trecut factorii dinamici a istoriei, sarcinile acestea deplasându-se (firese după unele teorii) în alte zone ale geografiei politice a lumii, de unde apoi occidentul le va împrumuta, în temeiul legii aineronismului, prin papagalizare. Occidentul „apune” încet și sigur, iar formele lui politice și creațiile lui spirituale au început să populeze arhivele istoriei universale, dănuind astăzi numai în virtutea legii inerției.

Privită infrastructural și suprastructural societatea britanică, nu mai prezintă nimic nou pentru cercetătorul zilelor noastre. *Observatorul pasionat, care-și țese osatura lui ideologică, greșindu-și sensibilitatea pe complexul fenomenelor desprinse din problematica socială, este scutit astăzi dacă și-aruncă ochii spre occident de trăirea voluptății adevărului imbobocit în fenomenul originar.* Anglia, a fost împărțită în 615 circumscripții electorale, cucerite în majoritate de conservatori, adică de guvernul național. Până în momentul de față nu avem rezultatul complet, ou toate acestea, cele câteva circumscripții care nu și-au desvăluit secretul scrutinului nu vor mai influența hotărâtor rezultatele obținute.

Poporul englez a dat vot de încredere onestității reacționare, refuzând de data aceasta (și poate pentru totdeauna) să căftănească pe sirupoși democrați ai stângei laburiste. Evident că au s'a lichidat complet comedia traduționistă, rămânând suficiente resturi de oligarhie sindicală, „pentru a tulbura apele liniștite ale tradiționalismului englez”. Viitorul apropiat, ne va scăpa și de această excrescență inutilă care mai mult încurecă ițele. Iată rezultatul din 606 circumscripții:

Conservatorii	11.867.697 v.,	470 mand.
Alți guvern.	2.255.360 v.,	79 mand.
Laburiștii	6.611.167 v.,	50 mand.
Alți opozanți	705.722 v.,	7 mand.

Rezultatul alegerilor ne indică înfrângerea zdrobitoare a laburiștilor, înfrângere potențată și de mecanismul defectuos al legii electorale. Toată aritmetica democratică se epuizează în demonstrarea acestui fapt, făcând impuțări laburiștilor de a nu fi modificat legea electorală la vreme. Cu o lege electorală bună se mai ciupea ceva din mandate, iar „revoluționarii” nu ieșeau cu onoare așa de pătată din actualele alegeri.

Să recapitulăm argumentele prin care democrații motivează înfrângerea partidului laburist: (democrații sunt buni dialecticani și deci tari în argumente)

1. Legea electorală, prin sistemul uninominal și pe bază de majorități.

2. Trădarea lui MacDonald (constantă: atât la guvernul quasi-roșu cât și acum).

3. Numărul neobișnuit de mare al candidaților adversari.

4. Pulverizarea partidului liberal, (ca și cum acest partid get-beget conservator ar avea ceva comun cu socialismul în general).

5. Uzarea prin guvernare a partidului muncitoresc, fenomen firese de altfel.

În lipsa unor majorități necesare unei libere și complete guvernări, laburiștii s'au anexat la remorca minorității liberale, făcând o politică de compromisuri nesfârșite și compromițând prin aceasta programul pur muncitoresc.

6. Alte fleacuri doctrinare. Noi însă suntem de altă părere. O lege electorală oricât de algebric ar fi fost construită, nu modifica esențial rezultatul. Am fi constatat același rezultat: înfrângerea sindicalismului englez.

De altfel, niciodată laburiștii n'au urmărit cu pasiune revoluționară, realizarea unor majorități care să le permită a guverna nestingheriți, fiindcă și-au dat seama, că acest lucru ar fi o imposibilitate. *Parlamentul, nu este în stare să facă reforme radicale, menite a mulțumi dezideratele păturii muncitoare.*

Majoritățile ideale ale dlui MacDonald, n'ar fi fost stingherite în acțiunea lor de prezența supărătoare a unui număr prea mare de elemente liberale sau conservatoare și cu toate că triumful politic ar fi fost desfăcut, iar restul altei opoziții peștrițe inoperant, aceste majorități ar fi fost stingherite în deajuns pentru ca să nu poată face nimic, de poliția londoneză. Reformatorii îndrăzneți s'ar fi trezit în câteva ore, îmbrăcați în ridicole haine vărgate. (Nu știm dacă și în Anglia se respectă tipicul vestimentar al regimului nostru penitenciar și mai ales nu știm dacă în imperiul în care soarele nu apune niciodată, infractorii politicii au „libertatea” de a purta izmenele de-acasă). Așa ar fi stat lucrurile dacă în trecuta guvernare laburiștii ar fi avut zdrobitoare majorități parlamentare și ar fi avut îndrăzneala să facă reforme radicale care ar fi atins sacrosanctele drepturi patronale. Laburismul britanic va pieri ca și social-democrația europeană pentru că poartă în sânul său un viciu organic, construit dintr'o contradicție nedeslegabilă: este conflictul ireductibil între realitățile social-economice dictate de legile de fier ale economiei capitaliste și programul socializant eșalonat pe un timp de cel puțin 1000 de ani de aci înainte. Programul socialist al partidului laburist se reduce la o biată schemă utopistă, criticabilă și modificabilă după împrejurări, menită a înstări din timp în timp noi ciraci ai aristocrației sindicale (vezi trade-unions) și-a capta bunăvoința masselor dinamizate de iluziile progresului.

Puterea de stat, copleșește forțele oricărui partid politic, care se angrenează în mecanismul său, oricât de revoluționar ar fi. Mistica statului uniformizează regiunile, oferind acea linie cenșie și spectaculară, care anihilează ideea de evoluție.

Laburismul englez, reconfirmă jocul dramatic al forțelor politice jucăușe, captate ca niște musculițe în plasa de paianjen a organismului statal. Statul, expresie juridică și politică a unei stări de lucruri existente, sintetizează a unei etici consacrate de tradiție nu cedează reformelor pătrunse de spiritul creației și-al nouității decât când este cucerit cu asalt.

Ori laburismul parlamentar și democratic, oricât de radical ar fi, este prea englez și prea neserios, pentru a se angaja într'o luptă de răsturnări violente. Rolul său de factor ponderator în mișcarea revoluționară a Angliei s'a terminat. Etica violenței proletare s'a consumat în mișcarea sindicalismului birocratic și reacționar, întâlnindu-se cu asfixianta morală a pu-

ritanismului anglican. Activitatea partidului laburist se poate rezuma astfel:

1. A împiedicat revoluționarea Angliei.

2. A adâncit reformele sociale cu conținut liberal. (Nu era nevoie de acest intermezzo inutil).

3. A hrănit prin precare „subsidii burțile flămânde ale proletarilor englezi. — Atât.

Din reușita în alegeri a guvernului național englez nu putem trage, cum am spus la început, concluzii pentru un viitor îndepărtat, ci cel mult putem face câteva constatări care privesc prezentul și câteva precizări care să fixeze mentalitatea guvernanților de astăzi ai Angliei, mentalitate care răsfărge fidel spiritul poporului englez. Putem afirma cu convingere, că alegerile engleze, ne-au desvăluit complect aspirațiile de moment ale acestui popor de cuceritori și că onestitatea reacționară este mult mai simpatcă, decât limonada revoluționară a unor domni bine, sindicalisti, de aproximativă culoare roșie. Rezultatele practice le rezumăm în următoarele concluzii:

1. Protecționism. Scopul noii politici economice îl formează unitatea economică și politică a marelui imperiu, care ar putea (vorbim în mod ideal) la un moment dat deveni autarhic. Nu se poate susține însă, dacă coloniile ar adera la acest plan de vastă refacere imperialistă sau mai exact capitalistă.

Poate o nouă formă de organizare social-economică și politică ar asigura primatul spiritului metropolei și-ar trage o parte largă pentru zilele de mâine. Dar popoarele mor din cauza prejudecăților lor organice, mai înainte de vreme, iar Englezii nu sunt po-

porul care să se lepede așa de ușor de prejudecăți.

2. Muncitorul englez își va redna standardul vieții ajustându-și nevoia după salariul redus, care să se mențină la un nivel constant (legea aramă a salariilor) și care să permită o creștere potrivită a rentei capitalului. Neputința laburistă a aruncat masele într'un marasm politic, făcându-le să accepte formula de solidarizare cu capitalul, menținând astfel paradoxul situației muncitorului englez: proletar exploatat de colonii. Solidaritatea este pur mecanică, de necesară în lipsa unei perspective apropiate mai bune. Dl Henderson, radicalizat în 24 de ore, n'a putut și nu va mai putea dinamiza niciodată conștiința populară engleză, amortiți în tiparele trecutului, fiindcă erorile politice sunt ireparabile mai ale atunci când aceste erori se fac de către partidele revoluționare.

S'au dus pentru laburiști frumoase zile dela Araujuez, când cu trei mule avant-gardiste, găunoase și susținute de o dârză voință înfăptuitoare puteai cuceri, pe cale verbală gloate întregi de muncitori flămânzi exploatați și oropsiți. Vom asista multă vreme la svârcolirile unei societăți care se sbate fără țintă în ghiarele gilor de fier ale economiei sociale clasice. Societatea capitalistă engleză și-recucerec pozițiile din care a fost de locată de un pumn de neisprăviți bătăioși și ridicoli. Democrații de pretințindeni, vor făuri de-acum înainte țări electorale, vor calcula cu plaiavă și repartiza după o bună chibzuială gospodărească și aritmetică rezultatele capricioase ale scrutinului popular, după regulile mecanice ale politicii demagogice și metafizice vor rămâne în afara legilor de fier ale economiei clasice concrete.

BULETIN INTERN

Etatizări. Banca Generală, Blank, Bercovicei, Steaua Română și alte stele care apun și dispar de pe ecranul vieții economice, constituiesc astăzi un amuzant concert falimentar, întinzând tentaculele supte de vlagă spre bugetul statului pentru salvarea acționarilor și-a creditorilor nemângăiați de pierderi ireparabile.

Cascada marilor întreprinderi a scos la iveală un soi de etatism cu miros de spoliatie medievală și de privilegiu de clică parazită, sub pretextul lăudabil al organizării economiei naționale, după un plan de ansamblu, al raționalizării întreprinderilor economice și-al normalizării creditului. Dar pentru această operație, n'o poate face decât statul, iar intervenția acestuia nu poate avea influența dorită decât în cazul când se transformă în vâtaf de întreprinderi, s'a recurs la formula etatizării. Și anume cum? Orice întreprindere falimentară, are ca moștenitor legal și necesar statul, care va trebui să salveze barca naufragiată din prada furtunii. Statul, prost gospodar, nu trebuie să urmărească câștigul, ci numai satisfacerea interesului general.

Propunem și noi „un fel de etatizare: orice întreprindere care nu mai poate face față situației, să fie expropriată pentru cauză de utilitate socială, fără contravaloare, dacă întreprinderea amenințată să se descompună prin faliment, este de interes general. Aceasta pentru a salva Statul de intervenții infructuoase și de a nu-l expune a deveni acumulator de întreprinderi falimentare.

Suprimarea presei. Guvernul întrebunțează instrumentul comod al forței, confisicând gazetele adversare, pentru a netezi câmpul operațiilor sale de înalt patriotism”. Ordinea, Lupta, Viitorul social etc. Un prieten îmi comunică printr'o scrisoare patetică evenimentul confiscării gazetei lui: „P. gâniș ne au confiscat”. Eu i-am răspuns mai puțin patetic: confiscăți-le și voi, slojitorii înflăcărați ai condeiului, l'niștea sufletească și libertatea mișcării, prin teroarea măciucii îndreptate de jos în sus, sau prin mijloace de o mai puternică eficacitate decât tradiționalul ciomag.

La violența autorității samavolnice să răspunzi cu violență, asta-i rețeta miraculoasă în astfel de împrejurări. I-am spus acest stat prietenesc, pe care îl repetă celolalți confrăți asupriți de urgia polițienească, stat care ține loc de protest fiindcă protestele sunt potrivite pentru oamenii nevoiași și temători de Dzeu de aspră sfidă. Ideia libertății presei este idisolubil legată de eterna problemă raporturilor dintre individ și societate. Târgul va dura la nesfârșit și după căni se pare libertățile se ajustează mereu societatea impunând noi restricții, cu tendința manifestă spre o complexă abstracție. Individul, în urma tranzacțiilor fructuoase cu societatea, a recurs în toate vremurile, când libertatea i-a fost amenințată la cunoscuta metodă practică efecă; metoda anarhică. Și așa va proceda în vecii vecilor.

Bugetul. Principiu de bază exclusiv prompt: cheltuiem cât avem, iar câștigăm n'avem răbdăm. Reduceri pe toată linia. Tipic clasic. Nu ți se cere pentru această operație calități de „tehnician” lucrul necomportând o tehnică specială. Prin reducerea, statul își slăbește puterea de rezistență cetățeanul își mărește iluzoriu capacitatea de plată. Dacă criza ar dura zeci de ani de aci înainte și capacitatea de plată a contribuabilului ar scădea constant, am ajunge la desființarea statului, idealul tuturor revoluționarilor.

Dealtecriza financiară nu-i decât un corolar al crizei economice și atât vreme cât aceasta durează, toate operațiile de asanare financiară rămân inoperante. Indemnul la economii prin exemplul dat de stat, este ridicol, când n'ai decât economisi. Sunt neisprăviți care socotesc drept una dintre cauzele crizei actuală risipa generală. Să fie sănătoși. Numai economia (strângerea bănelor pungi) repercutează în stocajul de mărfuri nevândute, în stagnarea întreprinderilor, în șomaj, etc. Trăim într'un minut ce nu va veni, care desfată pe înțelepți și turbură plăcut pe natărâi.

REDACTOR RESPONSABIL:
BAZIL GRUIA